

Oranje springzaad (*Impatiens capensis*)

Foto: Johan van Valkenburg
Bron: NVWA

[Oranje springzaad](#) is een eenjarige plant die 150 cm hoog kan worden. De plant bloeit van juli tot en met oktober. De 2 tot 3½ cm grote bloemen zijn oranje met grote roodbruine vlekken. Natuurlijke verspreiding vindt plaats doordat de zaden wegschieten bij aanraken. Vandaar de Nederlandse naam springzaad.

Oranje springzaad kan worden verward met andere soorten springzaad, maar in bloei is de plant makkelijk herkenbaar omdat het de enige soort is met oranje bloemen. U vindt [hier](#) een overzicht van de verschillen tussen de *Impatiens*-soorten.

Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2017: oranje springzaad komt nog vrij weinig voor in Nederland, maar het aantal waarnemingen neemt toe. Tot nu toe is deze soort binnen 15 Natura 2000-gebieden waargenomen.

Effect op biodiversiteit / ecosysteem

Oranje springzaad is minder concurrentiekrachtig dan reuzenbalsemien (*Impatiens glandulifera*). De plant heeft een slecht ontwikkeld wortelsysteem en vormt geen dichte bestanden. Maar het kan door competitie wel de inheemse soort groot springzaad (*Impatiens noli-tangere*) verdringen, want de niches van deze twee soorten overlappen. In theorie kunnen deze twee verwante soorten ook met elkaar kruisen, maar dit is nog niet waargenomen. Competitie met andere planten om bestuivers is te verwachten. Door het voorkomen in Natura 2000-gebieden vormt de soort een potentiële bedreiging voor bedreigde plantensoorten in deze gebieden.

Effect op ecosystemendiensten^[2]

Niet van toepassing.

Overige effecten

Niet van toepassing.

Wat te doen?

Maaien en handmatig verwijderen zijn de meest kosteneffectieve methoden voor het uitroeien of beheren van invasieve *Impatiens*-soorten. Dergelijke maatregelen moeten voor de zaadzetting, dus in juni, worden uitgevoerd. Mechanisch maaien is alleen effectief op locaties die toegankelijk zijn voor (zwaar) materieel. De planten moeten vlak

boven de grond worden gemaaid om uitgroei en bloemvorming te voorkomen. Handmatige verwijdering is arbeidsintensiever dan mechanisch maaien maar kan accurater en ook op moeilijk toegankelijke plekken worden uitgevoerd.

Begrazing is minder effectief omdat de meeste herbivoren geen voorkeur hebben voor *Impatiens*-soorten. Er zijn geen andere biologische bestrijdingsmethoden bekend. Chemische bestrijding kan effectief zijn als het plaatsvindt voordat de bloemen gevormd zijn, maar gezien de kans op ongewenste milieueffecten wordt dit niet aanbevolen.

Aangeraden wordt om gedurende minimaal drie groeiseizoenen na bestrijding te controleren of vestiging van nieuwe kiemplanten optreedt en in dergelijke gevallen de maatregelen te herhalen. Zaden blijven in de grond namelijk maximaal drie jaar kiemkrachtig.

Meer info over oranje springzaad

Oorsprongsgebied

Oranje springzaad komt oorspronkelijk uit Noord-Amerika.

Habitat

Oranje springzaad komt voor op vochtige, voedselrijke gronden in loofbossen en in rietkragen langs watergangen.

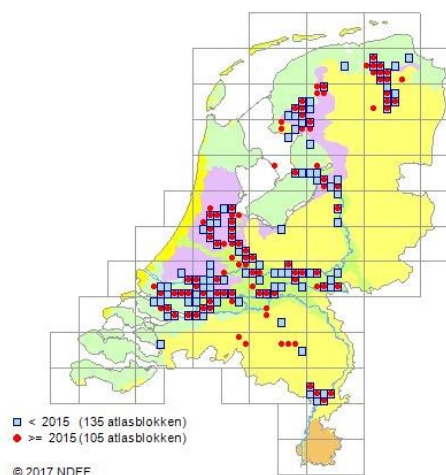
Introductieroute Nederland

Oranje springzaad is in Nederland ingevoerd als sierplant in borders.

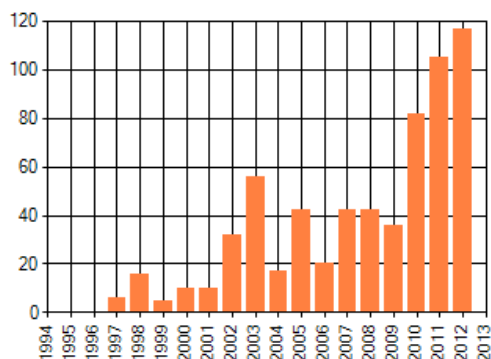
Aanwezigheid in Nederland

Oranje springzaad heeft zich gevestigd in Nederland. Eerst kwam de plant vooral voor op vochtige plaatsen bij rivieroeveren, tegenwoordig ook langs kanalen en sloten.

De eerste waarneming in de natuur in Nederland dateert uit 1992.

Verspreiding van oranje springzaad in Nederland. Bron: verspreidingsatlas.nl

Het geschatte aantal atlasblokken (5x5 km) waarin oranje springzaad voorkomt per jaar.

Bron: verspreidingsatlas.nl

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

Oranje springzaad is in Europa geïntroduceerd als sierplant. Het is niet waarschijnlijk dat er nu nog zaad of planten worden verkocht. Zaad van deze plant kan namelijk niet worden opgeslagen, zoals bij andere plantensoorten, omdat ze bij droge bewaring hun kiemkracht snel verliezen. De plant is ook lastig op te kweken. Introductie vanuit naburige landen via rivieren en andere watergangen is mogelijk. Oranje springzaad heeft zich al in Nederland gevestigd. Natuurlijke verspreiding vindt plaats doordat de zaden wegschieten bij aanraken. Verdere verspreiding vindt plaats via water; de zaden kunnen lang (minstens 200 dagen) blijven drijven.

Wet- en regelgeving

Niet van toepassing.

Risicobeoordeling

[Matthews, J, R. Beringen, E. Boer, H. Duistermaat, B. Odé, J.L.C.H. van Valkenburg, G. van der Velde & R.S.E.W. Leuven, 2015. Risks and management of non-native *Impatiens* species in the Netherlands. Radboud University, FLORON and Naturalis Biodiversity Center.](#)

Bronnen

[Q-bank invasive plants](#)
verspreidingsatlas.nl

Laatste update: 12-3-2018